

FIȘA DISCIPLINEI

Mitologii istorice șo contemporane: incursiuni în texte și contexte

Anul universitar **2025–2026**

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Departamentul de Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4. Domeniul de studii	Studii culturale
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Etnologie (în limba maghiară)
1.7. Forma de învățământ	IF

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Mitologii istorice și contemporane: incursiuni în texte și contexte (în limba maghiară)			Codul disciplinei	LLD1227
2.2. Titularul activităților de curs	Lect. univ. dr. Czégényi Dóra				
2.3. Titularul activităților de seminar	Lect. univ. dr. Czégényi Dóra				
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E
				2.7. Regimul disciplinei	opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					8
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					8
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					8
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				28	
3.8. Total ore pe semestru				70	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	–
--------------------	---

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

4.2. de competențe	–
--------------------	---

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	prezența cursanților (recomandată) sală dotată cu calculator, videoproiector, tablă și acces la internet
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	prezența activă la seminarii (obligatorie) sală dotată cu calculator, videoproiector, tablă și acces la internet

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște conceptele specifice, curente și metodele aplicate în istoria cercetării și interpretării miturilor.
Aptitudini	Studentul este capabil să definească și să interpreteze concepte, și să aplice criterii diferite în analiza textelor mitice.
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent: - respectă normele de etică și de calitate specifice domeniului său; - își asumă responsabilitatea pentru produsul muncii sale; - cere și utilizează constructiv feedback.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Disciplina propune însușirea cunoștințelor de bază. Cursul și seminariile oferă o trecere în revistă a teoriilor și metodelor cele mai semnificative; prezentarea lor are un caracter pragmatic: formarea capacității de analiză a textelor și a fenomenelor socio-culturale
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • însușirea terminologiei de specialitate, prezentarea a teoriilor și curentelor; • trecerea în revistă a istoriei și metodologiei de cercetare a mitologiei, prezentarea aplicării metodelor de cercetare; • analiza (critică și comparativă) a cercetărilor contemporane; • menținerea/asigurarea discursului profesional referitor la mitologie.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere • (hi)story – temporalitate și atemporalitate, istoric și contemporan, vechi și nou 2. Interferențele (vechi și noi) ale conceptelor-cheie • mit/mituri și mitologie/mitologii • timpul și spațiul (mitic, istoric, magic, local)	expunere, explicație, vizualizare	Parcurgerea bibliografiei propuse este obligatorie

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

3. Formă de cunoaștere și/sau de conștiință: istorie, mit, basm • definiții, contexte, corelații și funcții		
4. Istoria cercetării și interpretării miturilor (în Antichitate, în Evul Mediu, în Renaștere și Iluminism)		
5. Mitul și ritul (Frazer)		
6. Interpretarea funcționalistă (Malinowski)		
7. Interpretarea sociologică (Lévy-Bruhl, Durkheim)		
8.. Interpretarea structuralistă (Lévi-Strauss)		
9. Interpretarea hermeneutică (Eliade).		
10. Interpretarea estetică (Meletyinszkij)		
11. „(...) a făcut pe om după chipul Său (...) parte bărbătească și parte femeiască i-a făcut” (Gen. 1,27) • identificarea unor fragmente din mitul cotidian al femeii		
12. Mitologia metalelor (alchimia) • originea și interpretarea alchimiei • categorizarea simbolică a metalelor • sexualitatea metalelor		
13. Mitologii contemporane • elemente de mit constante în mitologia modernă (ex. în cultul celebrităților, în miturile politice)		
14. Alteritatea mitologiei		
Bibliografie obligatorie BOHANNAN, Paul – GLAZER, Mark (szerk.): <i>Mérföldkövek a kulturális antropológiában.</i> (Második, javított kiadás. A magyar kiadást szerk. és lektorálta dr. Sárkány Mihály.) Panem, Budapest, 2006. DURKHEIM, Emile: <i>A vallási élet elemi formái. A totemisztikus rendszer Ausztráliában.</i> (Szakmailag lektorálta és az előszót írta: Vargyas Gábor. Ford. Vargyas Zoltán.) L'Harmattan, Budapest, 2003. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/vallasi-élet-elemi/adatok.html ELIADE, Mircea: <i>A szent és a profán. A vallási lényegről.</i> (Ford. Berényi Gábor. Mérleg.) Európa, Budapest, 2009. http://www.terebess.hu/keletkultinfo/profan1.html FRAZER, James George: <i>Az Aranyág.</i> (Második, javított kiadás. Vál. és az utószót írta Bodrogi Tibor. Ford. Bodrogi Tibor és Bónis György.) Osiris, Budapest, 2002. KIRK, Geoffrey Stephen: <i>A mítosz.</i> (Ford. Steiger Kornél.) Holnap, Budapest, 1995. LÉVI-STRAUSS, Claude: <i>Strukturális antropológia I-II.</i> (Ford. Saly Noémi. Osiris tankönyvek.) Osiris, Budapest, 2001. MALINOWSKI, Bronislaw: <i>Baloma. Válogatott írások.</i> (Szerk., vál., az utószót és a jegyzeteket írta, a ford. ell. Bodrogi Tibor. Ford. Bónis György, Ecsedy Csaba.) Gondolat, Budapest, 1972. MELETYINSZKIJ, Jeleazar Mojszejevics: <i>A mítosz poétikája.</i> (Ford. Kovács Zoltán.) Gondolat, Budapest, 1985. SIMON Róbert: Mircea Eliade alvilágjárása, avagy a kezdetek nosztalgiája. In Mircea Eliade: <i>Vallási hiedelmek és eszmék története III.</i> (Második, javított kiadás. Osiris könyvtár.) Osiris, Budapest, 1998, 301–324. TOKAREV, Szergej Aleksandrovič (főszerk.): <i>Mitológiai Enciklopédia I-II.</i> (A magyar kiadást szerk.: Hoppál Mihály.) Gondolat, Budapest, 1988. Bibliografie recomandată BOIA, Lucian (szerk.): <i>Miturile comunismului românesc.</i> Nemira, București, 1998. CASSIRER, Ernst: A modern politikai mítoszok technikája. In Zentai Violetta (szerk.): <i>Politikai antropológia.</i> Osiris, Budapest, 1997, 37–50. DUNDES, Alan (ed.): <i>Sacred Narrative. Readings in the Theory of Myth.</i> University of California Press, 1984. DUMEZIL, Georges: <i>Mítosz és eposz. Tanulmányok.</i> (A kötetet vál. és ford. Fridli Judit. Az utószót írta Hoppál Mihály.) Gondolat, Budapest, 1986. ELIADE, Mircea: <i>Aspecte ale mitului.</i> Univers, București, 1978.		

- KERÉNYI Károly: Mi a mitológia? Bevezető tanulmány a homérosi himnuszok magyarázataihoz. In uő: *Mi a mitológia? Tanulmányok a homérosi himnuszokhoz*. Szépirodalmi, Budapest, 1988, 5–27. [Az 1939-es tanulmány 2007-ben digitalizált szövegváltozata: In S. Horváth Géza: *Irodalom és művelődéstörténeti alapfogalmak*. Pannon Egyetemi Kiadó, 1971, 65–72. <http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/irodalom/ch02s11.html>]
- LÁNG János: *A mitológia kezdetei. Az ősi népek elbeszélései*. Gondolat, Budapest, 1979.
- LOSZEV, Alekszej Fjodorovics: *A mítosz dialektikája*. (Felsőoktatási tankönyv. Ford. Goretity József.) Európa, Budapest, 2000.
- NAGY Olga: *A mítoszok nem halnak meg*. Holnap, Budapest, 1999, 140–181.
- RIES, Julien: *A mítosz az emberiség történetében*. Officina, Budapest, 2007.
- ROMÁN József: *Mítoszok könyve*. Gondolat, Budapest, 1963.
- STEBLIN-KAMENSKIJ, Mihail Ivanovič: *A mítosz*. (Az én világom.) Kozmosz, Budapest, 1985.
- STRENSKI, Ivan: *Four Theories of Myth in Twentieth-Century History: Cassirer, Eliade, Levi Strauss and Malinowski*. University of Iowa Press, 1987.
- SZEPES Erika: A mítosz: egy fogalom jelentésváltozásai. I–II. *ESŐ* 9(3). 2006. 67–92.; 9(4). 2006. 67–81. <http://www.esolap.hu/archive/entryView/800>, ill. <http://www.esolap.hu/archive/entryView/821>
- TRENCSENYI-WALDAPFEL Imre: *Mitológia*. Gondolat, Budapest, 1963.
- Bibliografie opțională**
- BAKTAY Ervin (vál., feldolg.): *Indiai regék és mondák. Válogatás a Mahábháratából és a Rámájánából*. Móra, Budapest, 1963. (További kiadások: 1977, 1979, 1986.)
- BIRTALAN Ágnes (vál., bev.): *Miért jön a nyárra tél? Mongol eredetmondák és mítoszok*. Terebess, Budapest, 1998. <http://mek.oszk.hu/00200/00226/html/>
- DOBROVITS Aladár – KÁKOSY László (feldolg.): *Egyiptomi és mezopotámiai regék és mondák*. (5. kiad.) Móra, Budapest, 2006, 73–131. [A korábbi, 1995-ös szövegkiadás 2009-es digitalizált változata: http://misoga1969.weebly.com/uploads/1/4/7/3/14731470/egyiptomi_s_mezopotmiai_regk_s_mondk.pdf]
- DOMOKOS Péter (összeáll.): *Finnugor regék és mondák*. (Ford. Bede Anna et al.) Móra, Budapest, 2002.
- DÖMÖTÖR Tekla (feldolg.): *Germán, kelta regék és mondák*. Móra, Budapest, 2001.
- GRAVES, Robert: *A görög mítoszok I–II*. (Második kiadás. Ford. Szijgyártó László et al. Pro Memoria.) Európa, Budapest, 1981.
- GRAVES, Robert – PATAI, Raphael: *Héber mítoszok. A genézis könyve*. (Ford. Terényi István.) Gondolat, Budapest, 1969.
- HINNELS, John R.: *Perzsa mitológia*. (Ford. Péri Benedek. A mítoszok világa.) Corvina, Budapest, 1992.
- KELEMEN Hajna (összeáll.): *Mitológia. Szöveggyűjtemény*. Holnap, Budapest, 1992. (További kiadások: 1993, 1996, 2000.)
- KERÉNYI Károly: *Görög mitológia. I. Történetek az istenekről és az emberiségről. II. Hérosztörténetek*. (Ford. Kerényi Grácia.) Gondolat, Budapest, 1977. [Ezen kiadás 2010-es digitalizált változata: <http://www.altisk-szeleste.sulinet.hu/20160215KerenyiKarolyGorogmitologia.pdf>]

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Prezentarea planului de lucru semestrial (trecerea în revistă a temelor propuse spre dezbateri și a sarcinilor semestriale)	prezentare pe baza bibliografiei, discuții (expunere, demonstrație, conversație, dezbateri) instrumente și materiale: hărți, fotografii, .ppt, conspecte (.pdf)	Suport: plan de lucru semestrial adnotat.
2. Specificul gândirii mitice (antropomorfizare, clasificare, inomogenitatea timpului și al spațiului, efectele timpului și faptelor primare, cauzalitatea) Analiză de text: GILGAMES. <i>Agyagtáblák üzenete. Ékírásos akkád versek</i> . (Harmadik kiadás. Vál., jegyz. Komoróczy Géza. Ford. Rákos Sándor.) Európa, Budapest, 1974, 88–166. Opțional (filmul): GILGAMES. (1975, 51').		instrumente și materiale: hărți, fotografii, .ppt, conspecte (.pdf)
3. De la mitul „Iubirii Infinite” la mitologia crizei		

<p>Analiză de text: RITHEU, Jurij: <i>Amikor a bálnák elmennek. Mai legenda.</i> (Ford. Nikodémusz Elli.) Európa, Budapest, 1978. http://mek.oszk.hu/00400/00447/00447.pdf Opțional: GrindaDrap (.27.07.2010) https://www.youtube.com/watch?v=yXZPmdULIKs 5'), respectiv Faroe Island (26.06.2017) https://www.youtube.com/watch?v=I33_n7LMKqk 2'01" sau The Grind: Whaling in the Faroe Islands (21.03.2015) https://www.youtube.com/watch?v=HYOTkwFhe-w 29'25"</p>		
<p>4. (Re)prezentarea unor toposuri clasice (eroii strămoși) Analiză de text: TOLKIEN, J. R. R.: <i>A Gyűrűk Ura I–III.</i> (Ford. Göncz Árpád, Réz Ádám, Tandori Dezső) Európa, Budapest, 2001. http://free-e-book.webnode.hu/news/j-r-r-tolkien-a-gyuruk-ura-i-iii-/ Trilogia cinematografică: <i>Stăpânul Inelelor</i>.</p>		
<p>5. Un „campus story” magic, fără limite de vârstă Analiză de text: ROWLING, J. K.: <i>Harry Potter és a Halál ereklyéi.</i> (Ford. Tóth Tamás Boldizsár.) Animus Kft., Budapest, 2007. Filmul: <i>Harry Potter and the Deathly Hallows</i>, Part I. 2010, 146'; Part II. 2011, 130'.)</p>		
<p>6. Nimb și deglorificare¹ (cei 300 de soldați spartani, eroii de la Termopile) • narațiunea și reprezentările vitejiei Analiză de text: HÉRODOTOSZ: <i>A görög-perzsa háború.</i> (Ford. Muraközy Gyula. Sapientia Humana sorozat.) Osiris, Budapest, 2000. (Vezi: 204–231.) Cartea de benzi desenate: MILLER, Frank: <i>300.</i> (Ford. Bayer Antal.) Képes Kiadó, 2007. [300. Written and illustrated by Frank Miller with painted colors by Lynn Varley. (1–5 Series.) Dark Horse Comics, 1998.] Filmul: <i>300</i> (2007, 151').</p>		
<p>7. Nimb și deglorificare² (schimbare de perspectivă în rotația căilor cerești și pământeste) • procese și produse de re- și demitologizare Analiză de text biblic și filmul: <i>Le tout nouveau testament</i>, 2015, 114'.</p>		
<p>Bibliografie recomandată BAUDRILLARD, Jean: A szimulákrum elsőbbsége. (Ford. Gángó Gábor.) In Kis Attila Attila – Kovács Sándor S.K. – Odorics Ferenc (szerk.): <i>Testes könyv I.</i> (Dekon-könyvek, 8.) Ictus és Jate Irodalomelméleti Csoport, Szeged, 1996, 161–193. BÍRÓ Yvette: <i>Profán mitológia. A film és a mágikus gondolkodás.</i> Osiris, Budapest, 1990. sau <i>A rendetlenség rendje. Film/kép/esemény.</i> (Válogatott tanulmányok.) Filum, Budapest, 1997. vagy <i>A hetedik művészet. A film formanyelve, a film drámaisága.</i> (Osiris könyvtár.) Osiris, Budapest, 1998. vagy <i>Nem tiltott határátlépések. Képkalandozások kora.</i> (Osiris könyvtár.) Osiris, Budapest, 2003. CARTER, Lin: <i>Tolkien és A Gyűrűk Ura világa.</i> Szukits, Szeged, 2004. sau KORPUA, Jyrki: <i>Constructive Mythopoeics in J. R. R. Tolkien's Legendarium.</i> (Acta Univ. Oul. B, 129.) University of Oulu, Oulu, 2015. http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526209289.pdf sau McPARTLAND, Thomas J.: <i>The Lord of the Rings: Mythopoeisis, Heroism, and Providence.</i> Paper presented at the American Political Science Association annual conference, Seattle, September 1, 2011. https://sites01.lsu.edu/faculty/voegelin/wp-content/uploads/sites/80/2015/09/Tom-McPartland.pdf ELIADE, Mircea: <i>Vallástörténeti értekezés.</i> (Ford. Sujtő László.) Helikon, Budapest. 2014. HALBWACHS, Maurice: A Szentföld legendás topográfiája. <i>Magyar Lettre Internationale</i> 37. 2000 (nyár). 45–48. [Eredeti kiadás: <i>La topographie légendaire des Évangiles en Terre Sainte. Étude de memoire collective.</i> PUF, Paris, 1941. Ford. Lóránt Zsuzsa.]</p>		

HEGEDŰS Norbert : A kultúra elfeledett regiszterei. A mitológiák továbbélése a dark fantasyben. *Alföld* 65(9). 2014. 65–71.
STAFFORD, Emma: The Curse of 300? Popular Culture and Teaching the Spartans. *The Journal of Classics Teaching* 17(33). 2016. 8–13.
SZÉKELY Bőborka: A hippogriff, az orrontó farkász és a többiek. Elmélkedés a Rowling-univerzum mitikus lényeiről. *Korunk* 28(7). 2017. 44–47. http://epa.oszk.hu/00400/00458/00632/pdf/EPA00458_korunk_2017_7_044-047.pdf
SZÉKELY János: *A mítosz értelme*. Esszék. Kriterion, Bukarest, 1985. <http://adatbank.transindex.ro/iro/htmlk/pdf874.pdf>
TÁNCZOS Vilmos: *A mitikus világkép* (vázlat). Oktatási segédanyag. <http://film.sapientia.ro/uploads/oktatas/segedanyagok/041-Mitosz.pdf>
TÁNCZOS Vilmos: *A modern mítoszok képei* (vázlat). Oktatási segédanyag. http://film.sapientia.ro/uploads/oktatas/segedanyagok/03Modern_mitoszok.pdf

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina – al cărui conținut se bazează atât pe literatura de specialitate maghiară, cât și pe cea internațională (antologii, culegeri, manuale, studii, articole, periodice clasice și contemporane) – a fost concepută în concordanță cu curriculele departamentelor de etnologie-antropologie din alte universități, și cu consultarea potențialilor angajatori (muzee, instituții și organizații culturale).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> - capacitatea de identificare și de definire a conceptelor, teoriilor și metodelor fundamentale; - nivelul parcurgerii bibliografiei și utilizarea corectă a limbajului de specialitate; - capacitatea de problematizare, de interpretare și de analiză; - corectitudinea (exactitatea) datelor, coerența textuală și acuratețea lingvistică; 	examen scris (cu punctaj prestabilit) din tematica cursurilor și bibliografia aferentă	2/3
10.5 Seminar	<ul style="list-style-type: none"> - utilizarea corectă a terminologiei; - relevanța și focusul tematic; - respectarea cerințelor formale și de conținut; 	o prezentare (de min. 20 min. – max. 40 min.) ca (co)raportor	1/3
10.6 Standard minim de performanță			
<p>Nota 5 se acordă dacă studentul demonstrează înțelegerea noțiunilor de bază și dacă rezolvă corect 40% din subiectele de la examen. (*Nota 10 se acordă dacă studentul demonstrează înțelegerea conceptelor discutate și dacă rezolvă corect 90% din subiectele de la examen.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • în caz de absenteism, studentul (pentru a recupera) va îndeplini (lunar) sarcinile desemnate, fie individual, fie cu posibilitatea consultațiilor (strict în intervalul orar alocat acestora); • participarea la examen este condiționată de participarea la seminarii, precum și de efectuarea sarcinilor la termen prestabilit; • fraudă în cazul examenului va determina automat sistarea procesului de examinare și evaluarea cu nota 1 (unu). 			

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						

Data completării:
07.02.2025

Semnătura titularului de curs
Lect. univ. dr. Czégényi Dóra

Semnătura titularului de seminar
Lect. univ. dr. Czégényi Dóra

Data avizării în departament:
10.02.2025

Semnătura directorului de departament
Conf. univ. dr. Szabó Á. Tőhötöm

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului